

УДК 65.052.9

Т.С. Греськів

кандидат економічних наук, доцент
Класичний приватний університет**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗІ СКЛАДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ
З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА**

Статтю присвячено обґрунтуванню методичних рекомендацій зі складання Податкової декларації з податку на прибуток підприємства у зв'язку з втратою чинності Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" і порядку № 143 "Про складання декларації", затвердженого наказом ДПА України від 23.03.2003 р. № 143. Визначено зв'язок податкової декларації та додатків до неї. Запропоновано методику заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства.

Ключові слова: податкова декларація з податку на прибуток підприємства, податковий кодекс України, додатки до декларації, Державна податкова адміністрація України, доходи, витрати.

I. Вступ

Характерною особливістю звітності з податку на прибуток є відсутність правил і методичних рекомендацій, затверджених на державному рівні, з її складання.

Згідно з абзацем першим п. 44.2 ст. 44 "Вимоги до підтвердження даних, визначених у податковій звітності" Податкового кодексу України (далі – ПК України) "для об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат з врахуванням положень цього Кодексу". Отже, вимогу використовувати з метою оподаткування дані бухгалтерського обліку передбачено самим ПК України, от тільки як це зробити, він не пояснює. А ДПАУ зробила все для того, аби максимально ускладнити це завдання, оскільки відсутні облікові реєстри податкового обліку [4].

Підсумувавши вищезазначене, пропонуємо вважати обліковими реєстрами для податкового обліку додатки до податкової декларації з податку на прибуток підприємства (далі – декларація).

Дослідженню проблеми заповнення податкової декларації з податку на прибуток підп-

приємства присвячено багато праць вітчизняних і зарубіжних учених. Методичним рекомендаціям зі складання податкової декларації багато уваги приділяють В.М. Панасюк, Ю.І. Ляшенко, Ю.В. Нагаєвич, Л.М. Чернелевський, М.П. Бадида, Д.М. Серебрянський, М.М. Садовенко, А.І. Іванський, О.В. Рудь, І.В. Горошко. Проте необхідність визначення етапів заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства визначає актуальність подальших досліджень у цій сфері.

II. Постановка завдання

Мета статті – розробити методичні рекомендації зі складання Податкової декларації з податку на прибуток підприємства.

III. Результати

Декларація складається з основної форми і 12 додатків: 8 додатків – це додатки до рядків декларації, а решта 4 – додатки до додатків.

Починаючи роботу з декларацією, платник податків передусім повинен визначити, які додатки він зобов'язаний подати до податкового органу.

Для того, щоб не заплутатись при заповненні декларації, пропонуємо схему зв'язку між декларацією та додатками, подану на рис. 1.

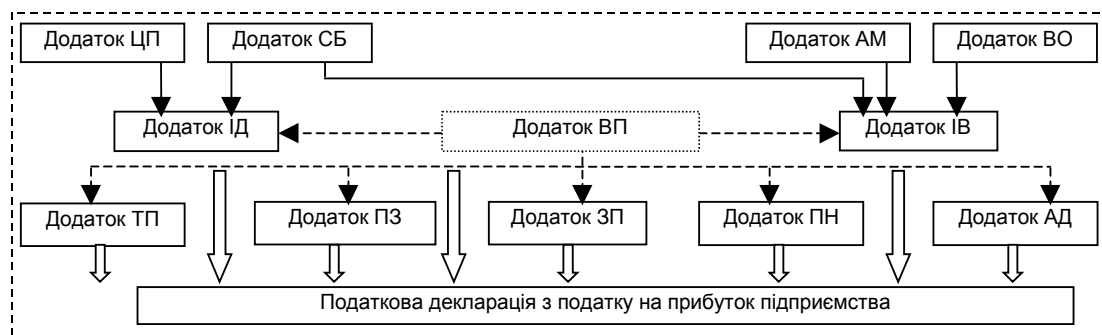

Рис. 1. Схема зв'язку між декларацією та додатками

Заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства слід розпо-

чинати з додатків, а саме з тих, які є додатками до додатків.

Пропонуємо таку методику заповнення декларації.

1-й етап. Заповнення додатку ЦП “Розрахунок фінансових результатів від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами. Розрахунок фінансових результатів за операціями з деривативами (похідними інструментами)”. На підставі цього додатка формується показник прибутку від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами; облігаціями; векселями; іпотечними сертифікатами; сертифікатами фондів операцій з нерухомості та іншими цінними паперами, який відображається в рядку 03.20 додатка ІД “Інші доходи” декларації. Показник фінансових результатів за операціями з деривативами (похідними інструментами) відображається в рядку 03.21 додатка ІД декларації [3].

2-й етап. Заповнення додатка СБ “Врегулювання сумнівної та безнадійної заборгованості”. Додаток заповнюється окремо за кожною заборгованістю, щодо якої продавець розпочав процедуру стягнення. По кожному “сумнівному” договору, щодо якого існує справа у стадії судового розгляду, заповнюється окремо додаток СБ. Для того, щоб визначити кількість додатків, які подаються разом з декларацією, необхідно провести інвентаризацію заборгованостей станом на останню дату кварталу.

Якщо продавець розпочав процедуру стягнення заборгованості, то обидві сторони мають відобразити в податковому обліку коригування доходів або витрат.

Показник “Коригування суми доходів (+, –)” додатка СБ відображається в рядку 03.11 додатка ІД до декларації. Показник “Коригування суми витрат (+, –)” додатку СБ відображається в рядку 06.4.24 додатка ІВ “Інші витрати” декларації [5].

3-й етап. Заповнення додатка ІД “Інші доходи”. Цей додаток формується відповідно до п. 135.5 ст. 135 “Порядок визначення доходів та їх склад” Податкового кодексу України та показників додатків ЦП (рядок 03.11) і СБ (рядки 03.20, 03.21).

Відповідно, сума рядків 03.1 – 03.28 додатка ІД відображається в декларації у рядку 03.

4-й етап. Заповнення додатка АМ (одноіменної назви додатка немає, оскільки він складається з трьох таблиць). У таблицях, які входять до складу цього додатка, відображаються: “Нарахована амортизація за звітний період” згідно з пп.145.1.9. ст. 145 “Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації” розділу III “Податок на прибуток підприємств” Податкового кодексу України; “Нарахована амортизація за звітний період”, “Витрати на ремонт та поліпшення основних

засобів” відповідно до п. 146.12 ст. 146 “Визначення вартості об’єктів амортизації” розділу III Податкового кодексу України; “Витрати на реконструкцію, модернізацію та інші поліпшення свердловин відповідно до п. 148.5 ст. 148 “Амортизація витрат, пов’язаних з видобутком корисних копалин” розділу III Податкового кодексу України [6].

Показники додатка АМ відображаються в рядку 06.4.27 додатка ІВ декларації.

5-й етап. Заповнення додатка ВО “Розрахунок витрат при здійсненні операцій з нерезидентом, що має офшорний статус”. Відображає: загальну вартість придбаних товарів (робіт, послуг) у нерезидента, що має офшорний статус (графа 3); витрати платника податку на оплату вартості таких товарів (робіт, послуг), які включаються до витрат покупця (графа 4 (графа 3*0,85)); собівартість придбаних (виготовлених) і реалізованих товарів (робіт, послуг) (графа 5) та інших витрат (графа 6) [1].

Показник додатка ВО “Частина витрат із загальної суми 85-відсоткової вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у нерезидентів, що мають офшорний статус” відображається в рядку 06.4.37 додатка ІВ декларації.

6-й етап. Заповнення додатка ІВ “Інші витрати звичайної діяльності та інших операційних витрат”. Цей додаток формується відповідно до пп. 138.10.4, 138.10.6 ст. 138 “Склад витрат та порядок їх визнання” розділу III “Податок на прибуток підприємств” Податкового кодексу України та показників додатків СБ (рядок 06.4.24), АМ (рядок 06.4.27) і ВО (рядок 06.4.37) [6].

Відповідно, сума рядків 06.4.1 – 06.4.39 додатка ІВ відображається в декларації у рядку 06.4.

7-й етап. Заповнення додатка ТП “Розрахунок податку на прибуток, отриманий від діяльності, що підлягає патентуванню”. Цей додаток призначено для формування показників рядків 8 і 12 декларації. Додаток ТП заповнюють платники податків, які придбають торгові патенти і сплачують збір за здійснення деяких видів підприємницької діяльності відповідно до ст. 267 “Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності” розділу XII “Місцеві податки і збори” Податкового кодексу України [2].

Цей додаток формується відповідно до ст. 150 “Порядок урахування від’ємного значення об’єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів” і ст. 152 “Порядок обчислення податку” Податкового кодексу України.

8-й етап. Заповнення додатка ПЗ “Розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування. Підстави для застосування пільги”. Цей додаток формується відповідно до ст. 154 “Звільнення від оподаткування” та

пп. 15–19 розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України. Відповідно, показник додатка ПЗ відображається в декларації в рядку 09.

9-й етап. Заповнення додатка ЗП “Зменшення нарахованої суми податку. Розрахунок податку, що сплачується за місцезнаходженням відокремленого підрозділу”. Цей додаток заповнюється у разі, якщо діяльність підприємства є прибутковою, тобто маємо що зменшувати. У таблиці 1 показуємо зменшення нарахованої суми податку за видами: спочатку на податок на прибуток, сплачений платником за кордоном України, який може зарахуватися на зменшення сплати податку в Україні (рядок 13.1), далі – на суми податку, нараховані філіями при сплаті консолідованого податку (рядок 13.2), а відтак – на зменшення ми можемо поставити авансові внески при виплаті дивідендів (рядки 13.3, 13.4, 13.5, 13.5.1 та 13.5.2). У таблиці 2 розшифровується ще окремо рядок 13.2 з таблиці 1 додатка ЗП. Таблиця 2 стосується розрахунку податку, що сплачується за місцем розташування відокремленого (-их) підрозділу (-ів) [1].

Відповідно, показник додатка ЗП відображається в декларації у рядку 13.

10-й етап. Заповнення додатка ПН “Розрахунок (звіт) податкових зобов’язань нерезидентів, якими отримано доходи із джерелом їх походження з України”. Цей додаток заповнюється окремо щодо кожного нерезидента, якому виплачуються доходи. При заповненні додатка ПН необхідно керуватися ст. 160 “Особливості оподаткування нерезидентів” Податкового кодексу України.

Відповідно, показник додатка ПН відображається в декларації у рядку 17.

11-й етап. Заповнення додатка АД “Розрахунок авансового внеску з податку на прибуток на суму виплачених дивідендів”. Цей додаток заповнюють підприємства, які нараховують і виплачують дивіденди.

Відповідно, показник 5.1 “Сума авансового внеску при виплаті дивідендів у звітному (податковому) періоді, що має бути сплачено за місцезнаходженням юридичної особи” додатка АД відображається в декларації в рядку 20.

12-й етап. Заповнення додатка ВП “Розрахунок податкових зобов’язань за період, у якому виявлено помилку (-ки)”. При заповненні цього додатка необхідно керуватися ст. 50 “Внесення змін до податкової звітності” Податкового кодексу України. Додаток ВП заповнюється при виявленні помилок у додатках ІД, ІВ, ТП, ПЗ, ЗП, ПН, АД та відповідних рядках декларації [1].

13-й етап. Заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства.

Структурно форма декларації складається з таких частин:

- заголовна (реквізитна) частина;
- таблиця для заповнення (основна частина);
- спеціальний рядок, який введено в декларацію на виконання п. 46.4 ст. 46 “Податкова декларація (розрахунок)” Податкового кодексу України;
- рядок, у якому робляться відмітки про наявність додатків;
- заключна частина (підписи; інформація про осіб, які підписали декларацію; печатка, дата);
- службова частина (заповнюють податківці);
- примітки (виноски).

Заголовна (реквізитна) частина включає 9 полів.

Таблиця для заповнення складається з трьох колонок (“Показники”, “Код рядка”, “Сума, грн”) і 32 рядків.

Рядки об’єднано в три групи:

- показники поточного періоду (рядки 01–22), в які переносяться дані з додатків: ІД (рядок 03), ІВ (рядок 06.4), ТП (рядки 08, 12), ПЗ (рядок 09), ЗП (рядок 13), ПН (рядок 17), АД (рядок 20), ВП (у відповідні рядки декларації);
- самостійне виправлення помилок (рядки 23–27);
- самостійне виправлення помилок з податку на прибуток, який утримується під час виплати доходів (прибутків) нерезидента (рядки 28–32).

Заключну частину слід заповнювати з урахуванням вимог п. 48.5 і 48.6 ст. 48 “Складення податкової декларації” Податкового кодексу України, в яких зазначено, хто повинен підписувати податкову звітність [4].

IV. Висновки

Необхідність розроблення методики заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства виникла у зв’язку з втратою чинності Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” і порядку № 143 “Про складання декларації”, якими було встановлено порядок складання декларації.

Отже, узагальнюючи вищезазначене з урахуванням вимог Податкового кодексу України, запропоновано схему зв’язку між податковою декларацією з податку на прибуток підприємства та додатками до неї. Відповідно до схеми запропоновано методику складання декларації, яка складається з 13 етапів. Така методика виключить можливість виникнення помилок з нарахування податку на прибуток для сплати в бюджет, які можуть привести до накладання штрафних санкцій, які зумовлюють зменшення прибутковості підприємства.

Ураховуючи, що показники декларації надають інформацію про поповнення дер-

жавного бюджету, органам податкової адміністрації необхідна інформація про те, як проводяться нарахування та перерахунок сум за видами розрахунків. Така інформація необхідна для прогнозування тенденцій поповнення та видатків державного бюджету.

Необхідність розроблення методичних рекомендацій зі складання податкової декларації з податку на прибуток підприємства визначає актуальність подальших досліджень у цій сфері.

Список використаної літератури

1. Звітність з податку на прибуток підприємства: новації та зміни від 20.12.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vidido.ua.
2. Коваленко Г. Додаток ТП: заради зменшення податку... / Г. Коваленко // Бухгалтерія. – 2011. – № 29 (964). – С. 77.
3. Кушина О. Додаток ЦП: знайомі рядки з новими показниками / О. Кушина // Бухгалтерія. – 2011. – № 29 (964). – С. 62.
4. Назарбаєва І. Декларація з податку на прибуток підприємства: сенс у додатках / І. Назарбаєва // Бухгалтерія. – 2011. – № 29 (964). – С. 42.
5. Папіріна О. Додаток СБ: "літопис" сумнівної заборгованості / О. Папіріна // Бухгалтерія. – 2011. – № 29 (964). – С. 58.
6. Податковий кодекс України від 04.11.2011 р. № 4014-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.

Стаття надійшла до редакції 23 січня 2012 р.

Грескив Т.С. Методические рекомендации по составлению налоговой декларации по налогу на прибыль предприятия

Статья посвящена обоснованию методических рекомендаций по заполнению налоговой декларации по налогу на прибыль предприятия в связи с утратой силы Законом Украины "О налогообложении прибыли предприятий" и порядком № 143 "О составлении декларации", утвержденным приказом ГНА Украины от 23.03.2003 г. № 143. Определена связь налоговой декларации и приложений к ней. Предложена методика заполнения налоговой декларации по налогу на прибыль предприятия.

Ключевые слова: *налоговая декларация по налогу на прибыль предприятия, Налоговый кодекс Украины, приложения к декларации, Государственная налоговая администрация Украины, доходы, расходы.*

Greskiv T. Guidelines for tax declaration for profit company

The article is devoted the justification of guidelines for filing a tax return for the tax on profits the loss of force of the Law of Ukraine "On Profit Tax", and the order № 143 "On the drafting of the Declaration" approved by Order of the STA of Ukraine № 143 from 23.03.03 year. The method of filing a tax return for the tax on profits of the enterprise.

Key words: *the tax return for income tax businesses, the Tax Code of Ukraine, the application of the Declaration, the State Tax Administration of Ukraine, revenues, expenses.*